

14+

ЯКА ФОРМА ПРАВЛІННЯ НАЙКРАЩА?

СТОРИЯ

www.storiya.info

Яка форма правління найкраща?

Засновниця читацької онлайн-платформи «Сторія» **Олеся Божко**

Авторка **Анна Нікитчук**

Головна редакторка **Юлія Журлакова**

Літературна редакторка, авторка рубрики
«Читай і мову вивчай!» **Юлія Гарюнова**

Верстка **Анастасія Бишовець**

Дизайн **Віталій Войтуль**

Фото [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org), [freepik.com](https://www.freepik.com), [bbc.com](https://www.bbc.com), [flaticon.com](https://www.flaticon.com), [canva.com](https://www.canva.com)

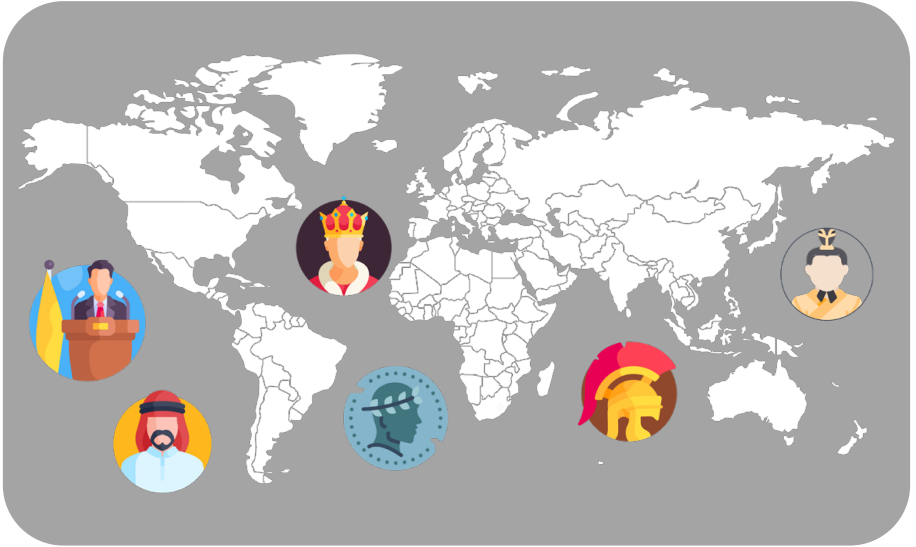
www.storiya.info

Матеріали розроблені ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» за технічної підтримки ООН Жінки в Україні та за фінансування Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги ООН (WPHF). Ця публікація підготовлена за фінансової підтримки Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги Організації Об'єднаних Націй (WPHF), але це не означає, що висловлені в ній погляди та вміст є офіційно схваленими або визнаними з боку Організації Об'єднаних Націй.

Усі зображення, інформація і торговельні марки використовуються як ілюстрації з навчальною метою та не мають рекламного характеру. Усі матеріали, які розміщені на вебсайті www.storiya.info, а також будь-які інші матеріали, що розповсюджуються за допомогою цього сайту і з цього сайту (зокрема зображення, відеоролики і тексти), належать ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» та захищені авторським правом. Несанкціоноване використання цих матеріалів, повне або часткове копіювання, збереження, зміна і поширення (для будь-яких цілей) без письмової згоди ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» заборонено. © 2024 «Сторія».

3

давня люди міркували над тим, якою може бути ідеальна формула політичного життя в суспільстві.

“Більшість людей
недалека й егоїстична.
Ідеальна система
вимагає сильного,
мудрого лідера, щоб
підтримувати порядок
поміж нас усіх.”

**Платон, Стародавні
Атени, IV ст. до н.е.**

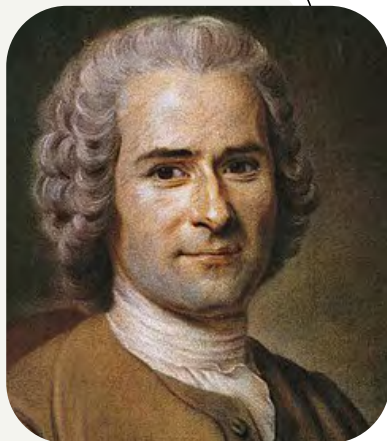
“Народу потрібні королі, щоб служити взірцем, як слід жити. Якщо король буде добродішним, то й народ поводитиметься так.”

**Конфуцій,
Китай,
V ст. до н.е.**

“Навіть якщо люди не згодні з усіма законами свого краю, вони й досі вільні, адже вільно обрали систему законів загалом.”

**Жан-Жак Руссо,
Франція, XVIII ст.**

У великих суспільствах, як-от держави, правління передбачає наявність **очільника** й **органів влади**.

Форма правління — організація верховної державної влади, порядок формування її органів та їх взаємовідносин із населенням.

Форми правління бувають різними. Очолювати державу може як одна людина, так і група людей. В одних країнах влада може базуватися на підтримці народу, а в інших — на традиціях, довірі до правителя або навіть на уявленні про його божественне походження.

У сучасних суспільствах владу здебільшого обирає народ **демократичним шляхом**. Зазвичай на основі голосування. Таку форму державного правління називають **республікою**.

РЕСПУБЛІКИ

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ

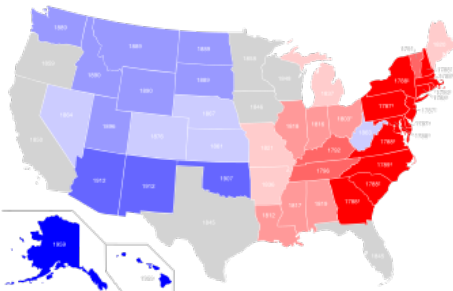
ПАРЛАМЕНТСЬКІ

ЗМІШАНІ

У **президентських республіках** значна роль у системі органів державної влади й житті країни належить президентові. Склад уряду менш публічний. Типовою президентською республікою є Сполучені Штати Америки.

Джо Байден, нинішній президент США

Коли ми говоримо про владу в Німеччині, то швидше пригадаємо прем'єр-міністра, якого називають канцлером, аніж президента. Німеччина — приклад **парламентської республіки**. За такої форми правління верховна влада належить обраному народом **парламенту**, який формує вищі органи державної влади. Тож у прем'єр-міністра повноважень більше, ніж у президента.

Ангела Меркель та Олаф Шольц — колишній на нинішній канцлери Німеччини

Франк-Вальтер Штайнмайер, нинішній федеральний президент Німеччини

Змішані республіки поєднують ознаки як парламентських, так і президентських. Залежно від того, у якій гілці влади повноважень більше, визначається тип змішаної республіки. Президентсько-парламентською є, наприклад, Франція, а парламентсько-президентською — Україна.

Володимир Зеленський,
нинішній Президент
України

Україна — демократична парламентсько-президентська республіка.

Досвід демократичних країн показує: що більше розвинений у країні парламентаризм, то більше захищена демократія і менші ризики розвернення в бік авторитаризму, за якого всю чи більшу частину влади зосереджено в руках однієї особи чи групи осіб.

Так, окремі пострадянські країни (Білорусь, росія) лишилися з сильними повноваженнями президентів і слабкими парламентами, що призвело до появи в цих країнах **авторитаризму**.

Нині саме республіканська форма правління домінує у світі. Понад 150 держав — республіки. Однак існують й інші форми правління, як-от **монархія**.

У монархії державна влада зосереджена в руках однієї людини — монарха — і здебільшого передається в спадок. У давнину монархів називали царями й царицями, великими князями й великими княгинями. Нині це королі й королеви, принци й принцеси, шейхи, султани чи імператори й імператриці.

За **абсолютної монархії** правитель контролює всі сфери життя суспільства. Країною, де монарх досі зберігає абсолютну владу, є Об'єднані Арабські Емірати. Вищий орган державної влади — Рада, яку складають правителі еміратів. Один із правителів виконує функції президента.

За **конституційної монархії** влада монарха обмежена конституцією. Сьогодні Сполученим королівством Великої Британії та Північної Ірландії офіційно править король, але насправді реальна політична влада належить прем'єр-міністру, який є найбільш впливовим політиком країни. Політолог Вернон Богданор влучно підмітив: "Король — це суверен, який царює, але не управляє".

Чарльз III, нинішній король Великої Британії та Північної Ірландії

Поміж конституційних монархій є доволі цікаві, наприклад **королівство** в Йорданії чи **імперія** в Японії.

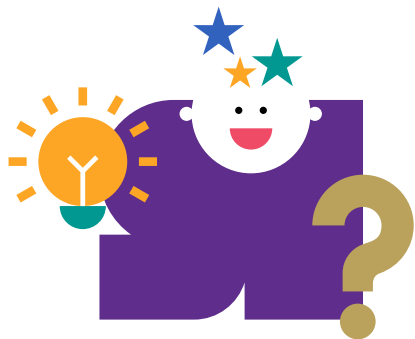
А ще є одна країна світу, де політичні інститути замінено на релігійні. Це Ватикан з **теократичною монархією**, що керується Святим Престолом. Головою Святого Престолу є Папа Римський, якого обирають на довічний термін. Водночас він є головою Католицької церкви.

Папа Римський Франциск

Як бачимо, політична карта строката: усі форми правління різні. І всі, певно, мають свої недоліки, як і можливі переваги. Усі виборці одногосно не підтримають певного кандидата, адже скільки людей — стільки й думок. Інколи суперечки щодо організації влади призводять до воєн, революцій, державних переворотів. А дехто вважає, що краще було б жити зовсім без організованої влади та законів. Ця ідея відома під назвою **анархія**. А на твою думку, яка форма правління найкраща для суспільства?

НАД ЧИМ ПОМІРКУВАТИ

Які форми правління були в Україні в минулому? Яка зараз?

Яка найпоширеніша форма правління на політичній карті світу?

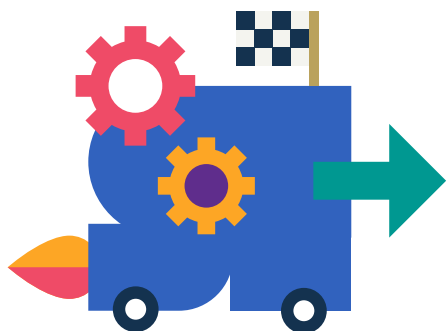
Що ти можеш відповісти прихильникам анархії?

Хочеш дізнатися
більше?

3D-сцена про [Форми державного правління.](#)

**ВІД СЛІВ
ДО ДІЙ!**

Республіка VS Монархія

Склади список недоліків і переваг кожної форми правління.

Форма правління	Республіка	Монархія
Переваги		
Недоліки		

ЧИТАЙ
І МОВУ ВИВЧАЙ!

Як пишеться слово “президент”?

У цьому тексті ти прочитав(ла) про те, що керівники держав можуть називатися царями, імператорами, президентами тощо. Цікаво, а в яких випадках ми пишемо слово “президент” із маленької літери, а в яких — із великої?

Зверни увагу! За українським правописом, ми пишемо слово президент із великої літери на позначення найвищої керівної посади в нашій державі — **Президент України**. До речі, за таким же правилом пишемо назви найвищих органів управління: **Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Конституційний Суд України**.

У тих ситуаціях, коли ми називаємо президентом голову класу, фірми, організації тощо, пишемо слово **президент** із малої букви.

Склади власні речення, у яких слово “президент” писатиметься і з малої, і з великої букви.

A large writing area with a light gray border and a scalloped left edge. It contains 15 horizontal dotted lines for writing.

Тепер ти знаєш більше про правопис власних назв!

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

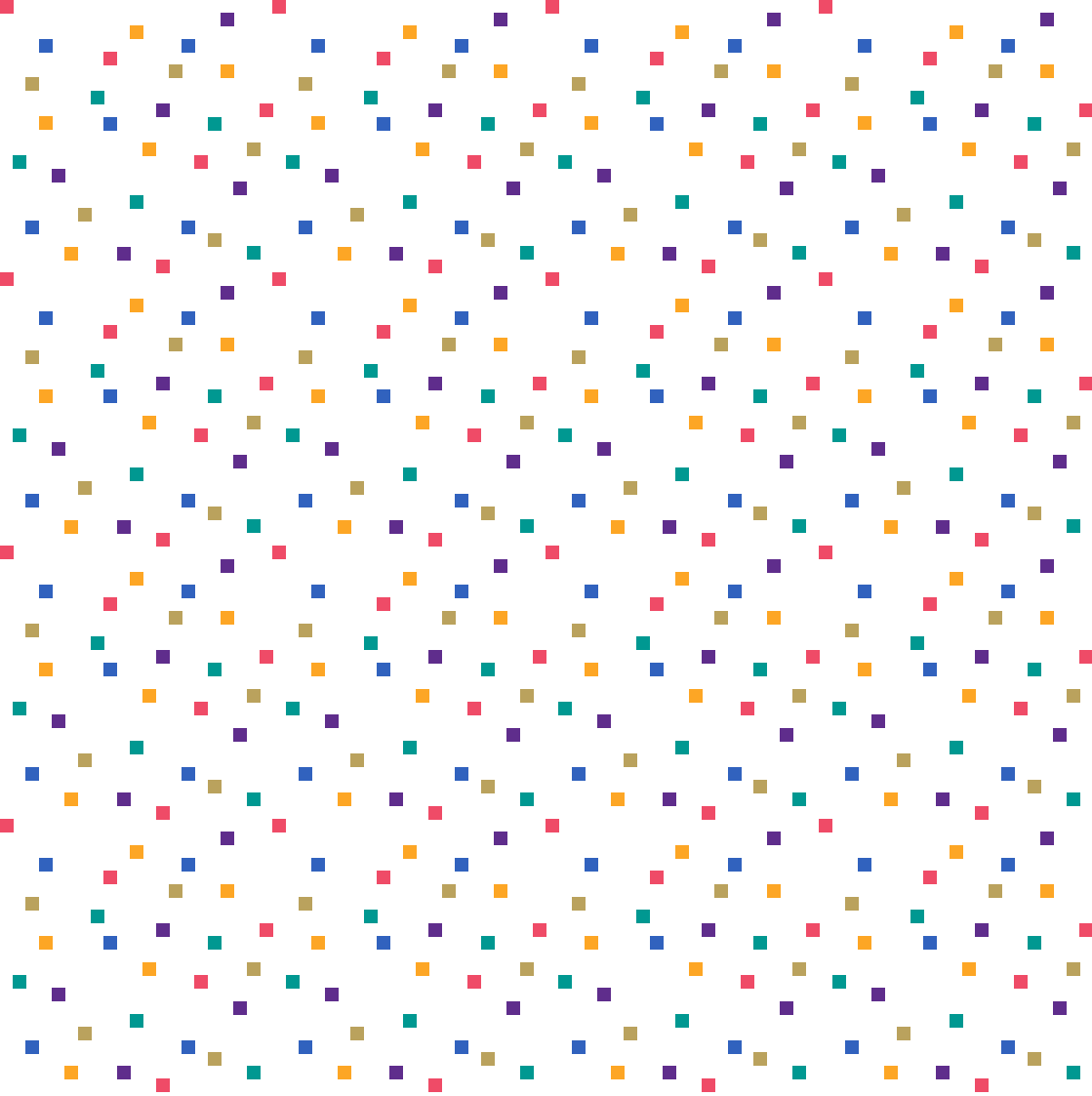
Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

www.storiya.info

© 2024 «Стоiя»